

A Magunk Kenyerén

**Gazdaságfejlesztési program Alsómocsolád
2013.**

Bevezető

A Magunk Kenyerén elnevezést viselő Gazdaságfejlesztési Program Alsómocsolád község **mikro gazdaságának újraélesztését helyi szolgáltatások bevezetését és fejlesztését tűzte ki célul.**

Ahhoz, hogy a község a következő évtizedekben is megmaradjon, hogy jelenlegi értékeit megőrizze, hogy létrehozott erőforrásaival jól gazdálkodhasson, szükséges hogy az itt élők újra kihasználják a környezet – meglévő kiskertek, gazdasági épületek és eszközök, erdők mezők – biztosította gazdálkodási lehetőségeket, visszatanják a régi falusi mesterségeket.

Fel kell fedezni és ki kell használni a településben rejlő meglévő szolgáltatási lehetőségek potenciálját. **B kell építeni a mindennapi életbe. Össze kell fogni, hogy Alsómocsolád jobb és élhetőbb településsé váljon!**

Mindezt saját elhatározásunkból kell tenni, elsősorban azért, mert a munka mellett örömet okoz számukra, a szépen műveltek a kiskert, ha nem elhagyottak a gazdasági épületek.

Örömet jelent látni azt, hogyan növekednek az általuk gondozott állatok és növények biztosítva részben a család megélhetését, azt hogy a „**maguk kenyerén**” élhessenek.

Ez a csíra képes elindítani a régi tudásokra épülő, de a jelenlegi modern tudásokat is elsajátító fejlett, tudásalapú helyi gazdasággá válást, mely néhány év elteltével a kiválasztott területeken képes a közösség jó minőségű termékekkel történő ellátására, színvonalas szolgáltatások nyújtására. A jól működő helyi gazdaság biztosítéka lehet a dinamikus növekedésnek, kiegészítő jövedelmet teremt a programban részt vevő családoknak, biztosítja az életszínvonal emelkedését.

Nagyon fontos, hogy a program bár szociális jelleget is mutat, elsősorban nem szociális jellegű. Minden Alsómocsoládi család/polgár részt vehet a programban szociális helyzetétől függetlenül.

Alsómocsolád Község Önkormányzata 56/2013(III.20) számú határozatával, azzal a céllal indítja útjára a programot, hogy minél több családnak kínálja fel a jövedelem kiegészítés ilyen módon történő lehetőségét.

Ennek érdekében, az Önkormányzat saját költségvetéséből jelenős **10.000.000 Ft** forrást biztosít a program beindítására, illetve a programban résztvevők támogatására azáltal, hogy a kezdő tőkét a programban résztvevők számára megelőlegezi.

A programra biztosított források megoszlása programelemenként:

- **A mezőgazdasági termelést és állattartást élénkítő program: 4.000.000Ft**
- **A helyi szolgáltatások beindulását serkentő program: 1.000.000Ft**
- **Lehetőség az önkormányzat szolgáltatásainak helyi fizetőeszközzel történő igénybevételére:----- Bevételek jelent**
- **Lakás felújítási és korszerűsítési program: 5.000.000Ft**
- **Jövedelem kiegészítő tevékenység biztosítása: Szükség szerint**

A program segítésére szakembereket alkalmaz (állatorvos, mezőgazdász)

A helyi kereskedelem és szolgáltatás igénybevételek megkönnyítésére a hivatalos fizetőeszközt (Forint) helyettesítő, helyi fizetőeszközt vezet be, ez a „**RIGAC**”.

Rigachoz egyrészt valamennyi Alsómocsoládi lakóhellyel rendelkező polgár – bizonyos mértékig (1600 RIGAC) – alanyi jogon juthat hozzá, másrészt a helyben megtermelt áruit rigacért adhatja el és vásárolhatja meg, a helyi szolgáltatásokat rigacért veheti igénybe.

Az Önkormányzat úgy ítéli meg, hogy a Mezőgazdasági programrész - melyet az Alsómocsoládi Falugazda Szociális Szövetkezet bonyolít, és az Önkormányzat felügyel – három év alatt képes önfenntartóvá válni, ezért a program évenként csökkenő mértékű támogatását három évre tervezi.

A helyi szolgáltatások ösztönzése, az önkormányzat szolgáltatásainak helyi fizetőeszközben történő igénybevételre való átállítása egyrészt forintkímélő, másrészt a helyi szolgáltatások felélesztését szolgáló intézkedés.

A program bevezetésének szükségessége

1. Külső Okok:

A gazdasági világválság munkaerőpiacra gyakorolt hatásai

A fő okok a makrogazdaság helyzetéből következnek.

A rendszerváltást követően Magyarországon a munkahelyek bő 1/3-a, 1,5 millió munkahely szűnt meg. A 4,8 millió munkahelyből - a tíz év alatt létrehozottakkal együtt is – 2010-ben csak 3,7 millió volt a munkahelyek száma. A 2008-ban bekövetkezett gazdasági világválság hatásai igen súlyos problémákat idéztek elő a gazdaságban, mely tovább gyűrűzött a foglalkoztatásban, és szinte valamennyi káros hatása a családokra zúdult.

A munkaképes korú lakosság aktivitási rátája hazánkban alacsony, csupán 54–55%-os. A lakosság jelentős része elszegényedett, aminek a munkanélküliség növekedése az egyik alapvető oka. Az egy főre jutó átlagos reáljövedelem csak a kétezres évek első felében érte el a rendszerváltás előtti szintet. A magyar társadalomban ezalatt robbanásszerűen megnőtt a jövedelmi és szociális különbségek, „alsó középosztály” egy részét is fenyegeti az elszegényedés veszélye.

Összességében lakosság harmada szegénynek számít, több mint tizede tartósan leszakadva a társadalomról kirekesztettségben él.

Szegénynek számít:

- tartósan munkanélküliek 48%-a,
- a gyermekes családok 41%-a, nagycsaládosok 60%-a, az egyszülős csonka családok 45%-a;
- a nyugdíjasok 50%-a

Leszakadt a társadalomról:

- 700 ezer cigány ember többségük nyomorog;
- a hajléktalanok

Ehhez adódik az elszegényedő alsó középosztály, amelynek tagjai nagy erőfeszítéseket tesznek hogy elkerüljék a szegénységet, de a csökkenő jövedelmek, és a dráguló megélhetés, a deviza hitelek törlesztése miatt egyre több napi gonddal küzdenek

A válság nyomán a hivatalos (regisztrált) munkanélküliségi ráta a 2007. év eleji 7,5%-ról 2010 áprilisára 11,8%-ra nőtt. A munkanélküliek száma két év alatt 150–200 ezer fővel emelkedett, ami önmagában is visszavetette a lakossági bevételeket. A munkaképes korú inaktívak száma meghaladja az egymilliót.

A legelszegényedettebb régiók Kelet- és Északkelet-Magyarországon, valamint a Dél-Dunántúli térségben találhatóak. Ide tartozik a Sásdi Kistérség is amelyben Alsómocsolád is helyet foglal.

2. Belső Okok:

Alsómocsoládon nincs pénz az emberek zsebében. A helyi gazdálkodás és az önálló kezdeményező készség is visszaesett.

Az eddigi programjaink a támogatások befejeztével abbamaradtak, de a tapasztalatokra és a tudásra lehet építeni.

A szociális ellátó rendszer

1. Országos szinten:

A munkából való megélhetés esélye a válság körülményei között kilátástalanná vált. Az aktív munkaerő-piaci módszerek az utóbbi években fokozatosan visszaszorultak.

A továbbképzésekbe, felkészítő programokba bevont munkanélküliek száma kevesebb mint évi 50 ezer. A programok egy része a munkaerő piacon alapvetően használhatatlan képzést nyújtott.

A közmunkával foglalkoztatottak száma sem növekedett. A közfoglalkoztatás 6-7 hónapos, többnyire minimálbéres munkát jelentett az érintetteknek évente. Mivel legalább minimálbért kellett fizetnie közfoglalkoztatásra a foglalkoztatónak, a legtöbb településnek nem volt erre elég pénze

Másik megoldás lehetne, hogy a munkáltatók kapnak támogatást – általában járulékkedvezmény formájában – ha tartósan munkanélkülieket alkalmaznak. A tapasztalatok szerint ez a rendszer egy teljesen hamis, másodlagos munkaerőpiacot hoz létre, ami olcsóbbá teszi a munkaerő piaci árát. Ha pedig véget ér a támogatási program, a vállalkozók gyakran elbocsátják az embereket, akik ismét segélyre vagy feketemunkára szorulnak.

A közmunka és a munkáltatói támogatás mellett az állam forint-milliárdokat – zömében európai uniós pénzt – költ elhelyezkedést segítő programokra, nagyrészt sikertelenül, mert a munkahelykínálat szűkössége a meghatározó.

A segélyezés alacsony színvonalú, a központi és önkormányzati segélyekre a GDP kb. fél százaléka jut. A segélyeknek sok formája van: rendszeres szociális segély, rendszeres és rendkívüli gyermekvédelmi támogatás, lakásfenntartási támogatás, közgyógyellátás, átmeneti segély stb.

A szociális segélyezés hosszú távon nem lehet megoldás, mert nem biztosítja az étkezés mellett a közszolgáltatások kifizetését és azt, hogy a szegények ne veszítsék el lakásukat, ne szoruljanak gettókba. A segélyt kérni kell, ez egyrészt megalázó, másrészt az érintettek gyakran nem ismerik lehetőségeiket. Az ismeretek hiánya miatt sokan, jellemzően a legszegényebbek, nem jutottak hozzá az őket elvben megillető segítséghez.

Mindezek a jellemzők Alsómocsoládra is elmondhatók. És bár Alsómocsoládon vannak előzményei a jelenleg indítandó programnak, jelenleg már többre, más típusú hosszabb távon is működőképes programra van szükség.

2. Helyi szinten:

Alsómocsoládon a TÁMOP-2.1.6-12/1-2012-0001 azonosító számú „Újra tanulok!” projekt keretében 2012. december 03-án indult a *háztáji növénytermesztés és tartósítás* szakmai képzés, mely 2013. november közepéig tart, és vizsgával zárul. Az országos jelentőségű program több célt is szolgál; egyrészt növeli a felnőtt lakosság képzettségi színvonalát, bővíti a felnőttképzésben résztvevők számát és arányát, javítja a felnőttek tanulási kedvét, valamint hozzájárul ahhoz, hogy a munkaadók által foglalkoztatottak rendelkezzenek megfelelő szakképzettséggel, tapasztalatokkal.

A projekt elsődleges célcsoportjai az alacsony iskolai végzettségű és szakképzetlen felnőttek, akiket a képzésen való részvételük és a megszerzett ismeretek hozzásegítenek az alapfokú végzettség megszerzéséhez. A képzés közvetlen célja a résztvevők visszavezetése, reintegrációja a munka világába, valamint a növények termesztéséhez, tárolásához, tartósításához kapcsolatos ismeretek, készségek elsajátítása az elméleti oktatás és munkatapasztalat-szerzés során. Az 1179 összóraszámú képzésből 312 óra elmélet (heti 1 alkalom 6+1 óra), 867 óra pedig gyakorlat (heti 2 alkalom 16 óra) a helyi önkormányzat mezőgazdasági területein.

A *háztáji növénytermesztés és tartósítás* szakmai képzésen a résztvevők olyan ismereteket és készségeket sajátíthatnak el, melyek használata nem csak a munkájukat könnyíti meg, hanem mindennapi életvitelüket is.

A háztáji növények – sárgarépa, petrezselyem, paprika, paradicsom, káposzta, borsó, bab, burgonya, hagyma, uborka, zeller, plusz egy, a helyi viszonyoknak megfelelő növény a szamóca– gondozásával kapcsolatos elméleti ismeretek, továbbá a talaj-előkészítés, vetés, betakarítás, tárolás és tartósítás gyakorlatban történő megismerése hozzásegíti a résztvevőket ahhoz, hogy saját maguknak, otthon is megtermeljék a számukra szükséges növényeket.

A tartósítási eljárások (befőzés, savanyítás, aszalás, vermelés) gyakorlati alkalmazása szintén olyan készség, amit a későbbiekben is fel tudnak használni. Az elméleti és gyakorlati képzés során egyéni és társas kompetenciáik is fejlődnek, a közös munka és az együtt töltött idő lehetőséget teremt kommunikációs- és problémamegoldó készségeik fejlesztésére, saját személyiségük, konfliktuskezelő-készségük, tűréshatásuk megismerésére. A minél sikeresebb elméleti alapok elsajátítása érdekében a képzést projektoros vetítéssel és vizuális módszerekkel egészítjük ki, és a tapasztalatok alapján sokkal eredményesebb így az oktatás.

A tanulás és a munkaprogram 2013. évben is folytatódik, a mezőgazdasági alprojekt mellett állattartással bővül a paletta, valamint hangsúly helyeződik a helyi gazdaságot fejlesztő programokra is.

Szociális Kormányprogramok

1. „Út a munkába” – „Út a munka világába”

Az „Út a munkába” program alapvetően azért indult el 2009 áprilisában, hogy javítsa a segélyezett munkaező-piaci pozícióját, mérsékelje a segélyezés munka ellen ösztönző hatását, növelje a foglalkoztatást és erősítse a szociális és munkaügyi szolgáltatások együttműködését.

A program azon a negatív tendencián próbál változtatni, hogy Magyarországon egyre nagyobb az aktív munkavállalókra jutó inaktív személyek aránya. Az „Út a munkába” program célcsoportja a gazdaságilag nem aktív lakosság, a nyilvántartott álláskeresők és a szociális segélyből élők. A program céljai között szerepelt az érintett csoportok visszavezetése a munkaerőpiacra, a munkahelyteremtést támogató projektek bővítése, és ezzel egy időben a feketemunka visszaszorítása.

A program egyik elvárása és követelménye volt, hogy azokat, akik 35 év alattiak és nem végezték el a 8 osztályt, kötelező képzésben kell részesíteni. A program alapelve, hogy erősödjön az egyéni felelősség, tehát aki képes dolgozni, az munkájával járuljon hozzá a közteherviseléshez.

A program célja, hogy a munkaerőpiacról tartósan kiszorulók ne veszítsék el kapcsolatukat a munka világával, képességüket megtartsák a munkavégzésre hasznos munkát végezzenek, dolgozzanak, motiváció és készség fejlesztés képzettség erősítése, álláskeresési készségek erősítése csoportosan, pályakorrekciós tanácsadás, képzésbe eljuttatás, kommunikációs és konfliktuskezelési készségek fejlesztése, szociális problémák kezelése.

2. A Sorsfordító - Sorsformáló program

Országosan:

A „Sorsfordító – Sorsformáló” Munkaerőpiaci Program 2009. márciusában indult. A program jellemzője, hogy a lokális erőforrásokat használja fel. Komplexitása révén hatékonyabban segíti a tartós munkanélküliek reintegrációját. Ezek figyelembe vételével a Sorsfordító egy olyan munkaerő-piaci program, amely egységesen nyújt képzést, képzési támogatást, munkabér-támogatást és folyamatos személyiségi-életviteli mentorálást. A program működése egyszerű.

A tartós munkanélküliek növénytermesztéshez kapcsolódó 1000 órás képzésen esnek át. Ezt követően egy vagy kettő éves időszakra önkormányzati szervezésben vagy termelőknél gyakorlati munkahelyet biztosítanak számukra, amelyhez a program többnyire 100%-os bértámogatás nyújt.

Helyi szinten:

A településen lezajlott két éves „Sorsfordító-Sorsformáló” programban 22 fő Alsómocsoládi és Gerényesi álláskereső vett részt; a projekt célja egyrészt a munkanélküliek munkaerő-piaci reintegrációjának elősegítése, másrészt a résztvevők zöldség- és gyógynövénytermesztéssel kapcsolatos szakismereteinek bővítése, harmadrészt pedig a helyben történő élelmiszer alapanyagok előállítását, megtermelése volt.

A résztvevők személyiségét is folyamatosan fejlesztik, hogy a munkához való megfelelő hozzáállásuk is kialakulhasson. A cél, hogy a program végeztével minél nagyobb számban boldogulhassanak az elsődleges munkaerőpiacon, vagy hosszú távon is a gyakorlati helyükön maradjanak. Az önkormányzatok számára a program célja az, hogy – legalább részben – önfenntartó települések jöjjenek létre, ahol olyan termékeket tudnak előállítani, amelyeket saját konyhájukon vagy szociális célból is fel tudnak használni, de a felesleg eladásából akár bevételük is származhat.

A programhoz csatlakozó mezőgazdasági termelők számára lehetőség van arra, hogy egyéves időtartamra bértámogatottan képzett munkaerőhöz jussanak és ez alatt az idő alatt tehermentesítsék vagy fejleszthessék gazdaságukat.

A program legfontosabb célkitűzése az, hogy minden egyes eleme a helyi adottságokhoz és lehetőségekhez igazodjon. Ennek figyelembevételével a programban résztvevő szinte minden településen helyben történt az oktatás, hogy a dolgozóknak ne kelljen utazniuk. Ennél is fontosabb, hogy a kialakított termelés teljesen a helyi adottságokhoz igazodik

3. Start-munka program

Országosan:

Start-munka program lehetőség, amely nyitva áll mindenki előtt, aki a munka világából tartósan kiszorult, és akinek az elsődleges munkaerő piac jelenleg nem tud megfelelő munkát biztosítani, aki tud és aki képes, értékteremtő munkát végezni.

A Start-munka program a főbb tevékenységi területi a mezőgazdasági projektek, a mezőgazdasági utak rendbetétele, a belvízelvezetés, az illegális hulladéklerakó helyek felszámolása, a közfoglalkoztatottak téli foglalkoztatásának kialakítása, a bio,- és megújuló energiatermelés, a közúthálózat javítása

A Start-munka programban résztvevők a lehetőségekhez képest lakóhelyükhöz közel kerülnek foglalkoztatásra. A közfoglalkoztatásról és a közfoglalkoztatáshoz kapcsolódó, egyéb

törvények előírásai valamennyi közfoglalkoztatót azonos feltételek biztosítására köteleznek. A Start-munka programban résztvevők számára bizonyos esetekben térítésmentes elhelyezést, és térítésmentes napi egyszeri étkezési lehetőséget is biztosítani kell. A heti pihenőidő igénybevétele érdekében közfoglalkoztatott utaztatását megfelelő módon kell szervezni.

Helyi szinten:

A közfoglalkoztatáshoz nyújtható támogatásokról szóló Kormányrendelet alapján megvalósított kistérségi startmunka mintaprogram keretében Alsómocsolád Község Önkormányzata 24 fő Alsómocsoládi és 28 fő Kisvaszari regisztrált álláskereső számára biztosított rendszeres munkát. A földutak karbantartását célzó alprogram 2012. február 1-től indult; a foglalkoztatottak feladata a települések külterületén található mezőgazdasági utak karbantartása, a benőtt területek kitisztítása, vízelvezető képességük megőrzésének biztosítása volt.

A mezőgazdasági alprojekt 2012. március 1-én indult; Alsómocsoládon 2,5 ha területen folyt zöldségtermelés, 21 fő munkavállalóval, Kisvaszaron 1,7 ha művelése történt meg 18 fő bevonásával; a projekt során 18 fajta zöldség termesztése történt. A program során Alsómocsolád Község Önkormányzata megvásárolta a munka elvégzéséhez szükséges kis és nagy értékű eszközöket, anyagokat; többek közt egy 25 LE kerti traktort, vetőmagokat, kemikáliákat, vegyszereket és tápanyagokat.

Saját kezdeményezéseink

Az Önkormányzat eddig is mindent megtett annak érdekében, hogy a településünkön élők a társadalomról történő leszakadását megakadályozzuk.

1. Szociális földprogram:

Az elmúlt évben az önkormányzat tulajdonában álló termőföldekhez további 17 Ha állami terület haszonbérleti jogát szereztük meg, hogy helyi gazdaságfejlesztési programot indítsunk annak érdekében, hogy néhány éven belül – a Magunk Kenyerén éljünk – megtermeljük az alapvető zöldséget, gyümölcsöt, húst a konyhára, és megteremtünk olyan helyi szolgáltatásokat, melyet helyi fizetőeszközért vásárolhat meg a lakosság

A településen a szociális földprogramnak is több éves hagyománya van, melyek keretében állatkihelyezéssel – malac, csirke - és vetőmag biztosítással igyekeznek az önkormányzat újjáéleszteni a hagyományos háztáji gazdálkodást.

2. KÖZ-TÉR-HÁLÓ

11 település bevonásával folyik a KÖZ-TÉR-HÁLÓ program, mely halmozottan hátrányos családoknak ad reményt arra, hogy legalább gyermekeik kiemelkedhessenek a nyomorból.

A program keretein belül 2013. január 24-től három napon át, Alsómocsoládon a Start munkaprogramban foglalkoztatott lakosoknak Motivációs Tréning, majd február 21-től négy napon át Álláskeresési Technikák Tréning megtartására volt lehetőség. A későbbiek folyamán még 9 alkalommal számítunk a „KÖZ-TÉR-HÁLÓ” a családokért, TÁMOP-5.1.3-09/2-2010-0018 projekt keretében történő délutáni beszélgetésekre a gazdasági programban adódó lehetőségekről és problémákról.

2. Helyi termékek versenye

Három éve annak, hogy versenyek kiírásával is próbáljuk ösztönözni a lakosságot helyi termékek előállítására. Cél, hogy a megtermelt felesleg helyben találjon gazdára. A házilag elkészített termékek minősége jobb és ezek a termékek mivel mesterséges adalékoktól mentesek egészségesebbek, mint amit a kereskedelmi forgalomban meg lehet vásárolni.

4. Népeség megtartó képesség fokozása

Több mint tíz éve annak, hogy részben vissza nem térítendő támogatás nyújtásával is igyekszünk fokozni Alsómocsolád népeség megtartó képességét. Támogatás pályázható épületek, korszerűsítésére, felújítására, vagy vásárlására. Építkezéshez kamatmentes, visszafizetendő támogatást is nyújt az Önkormányzat

A program elemei

A program számol a község adottságaival, a népeségben rejlő erővel és kreativitással. Igyekszik feltárni azokat a lehetőségeket, melyek jelenleg adottak, de kihasználatlanok. Az önkormányzat a program megvalósítása során számít a lakosság összefogására, együtt egymásért történő munkavégzésére.

A program megvalósítása érdekében az Önkormányzat együttműködik a falugazda Szociális Szövetkezettel, a Mártai Szeretetszolgálattal és az Autonómia Alapítvánnyal, mezőgazdaságban jártas szakemberrel, állatorvossal, és más a program sikerében elkötelezett szakemberekkel.

A programnak öt eleme van:

1. A mezőgazdasági termelést és állattartást élénkítő program:

Alsómocsoládon, a múlt század közepéig hagyománya volt az állattartásnak. Az 1960-as éveket követően a TSZ-ek nagyüzemi állattartása következtében először számos állatok tartása (ló, szarvasmarha) került háttérbe, a későbbiek során pedig a községben nevelt állatok száma évről évre csökkent. Sok portán még mindig használható állapotban vannak az állattartó épületek, melyek alapos takarítást követően továbbra is alkalmasak eredeti funkciójuk betöltésére.

A programban, igényeik szerint, állattartási lehetőséget biztosítunk azoknak a családoknak/polgároknak akik az állattartáshoz szükséges megfelelő műszaki állapotú épülettel rendelkeznek, vagy ilyen épületre vonatkozóan bármely jogcímen használati joggal rendelkeznek.

A program – hitel nyújtásával - biztosítja az állatokat és az állatok felneveléséhez szükséges takarmányt. A hitelkeret, mely maximum 300.000,- Ft nagyságú lehet helyi fizető eszközben (Rigac) nyílik meg a program ezen elemében közreműködők számára a forint rigacra történő átszámítása 1:1 arányban történik.

A programban résztvevők, hitelüket, a velük kötendő szerződésben foglaltaknak megfelelően visszafizethetik rigacban, vagy természetben az általuk felnevelendő állat bizonyos számban történő visszaadásával.

Aki a vállalt hiteltörlesztési kötelezettségének teljesítésével késedelembe esik mindaddig kizárja magát a program további kedvezményeiből, amíg hiteltörlesztési kötelezettségének maradéktalanul nem tesz eleget.

A program ezen a területen azt kívánja elérni, hogy az állattartás során keletkezett többlettermék helyben, lehetőleg helyi fizetőeszköz ellenében kerüljön értékesítésre illetve megvételre. Ezzel egyrészt jó minőségű élelmiszerhez jutnak a vásárlók, másrészt az előállító kiegészítő jövedelemhez jut, ezzel életminősége javul.

Kívánatos lenne, ha a program ezen elemében közreműködők, tagként lépnének be a Falugazda Szociális Szövetkezetbe. Ez esetben ugyanis bármilyen – az állattartással vagy a növénytermesztéssel kapcsolatos – rendkívüli esemény (állatok elhullása, jégverés, aszály stb.) a közösségi források segítséget nyújthatnak.

2. A helyi szolgáltatások beindulását serkentő program:

A program ösztönözni kívánja, hogy a helyben lakók egymás, illetve az egész közösség számára nyújtsanak olyan a mindennapi élethez szükséges, vagy az életminőséget javító szolgáltatásokat melyekre lenne igény, de forint hiányában lemondanak róla az emberek, vagy a kiegészítő tevékenységük során szerzett többletjövedelem és az adott szolgáltatás helyben igénybe vehető volta feléleszti a szolgáltatás igénybevétele iránti igényt az emberekben.

Minden helyben lakónak lehetősége van, arra, hogy valamilyen szolgáltatást nyújtson a közösség tagjainak (Pl. kertművelés, bevásárlás, takarítás, mosás, vasalás) vagy községi rendezvényeken történő a szolgáltatást vállaló által készített termékek (Pl. palacsinta, lángos, főtt kukorica) értékesítése.

A program a szolgáltatásra vállalkozókat is segíti, egyrészt a szükséges munkaeszköz megvásárlásával, másrészt a szolgáltatás nyújtásához szükséges képzettség megszerzéséhez is nyújt támogatást.

A hitelkeret, mely maximum 300.000,- Ft nagyságú lehet helyi fizetőeszközben (Rigac) nyílik meg a program ezen elemében közreműködők számára a forint rigacra történő átszámítása 1:1 arányban történik.

A szolgáltatás nyújtását vállalók, hitelüket, a velük kötendő szerződésben foglaltaknak megfelelően rigacban fizethetik vissza.

Aki a vállalt hiteltörlesztési kötelezettségének teljesítésével késedelembe esik mindaddig kizárja magát a program további kedvezményeiből, amíg hiteltörlesztési kötelezettségének maradéktalanul nem tesz eleget

3. Lehetőség az önkormányzat szolgáltatásainak helyi fizetőeszközzel történő igénybevételére:

A programnak célja az is, hogy a hivatalos fizetőeszközt (forint) kímélve helyi fizetőeszközzel lehessen igénybe venni az Önkormányzat által nyújtott különféle szolgáltatásokat. Ezek közé tartoznak többek között az Önkormányzat által végzendő talajművelési szolgáltatások, a személyszállítási szolgáltatások, a házi szociális gondozás, a Teleház szolgáltatásai, vagy a szabadidő hasznos eltöltését segítő eszközök (kajak, kerékpár)

bérlése, családi rendezvények megtartásához helyiségek bérlése illetve szolgáltatások (főzés) igénybevétele.

Ezeket a szolgáltatásokat természetesen forintért is igénybe lehet venni, de a helyi fizetőeszközzel történő igénybevétel kíméli a hivatalos fizetőeszközt, és megteremtheti vagy serkentheti a szolgáltatások igénybevétele iránti igényeket.

4. Lakás felújítási és korszerűsítési program:

Az Önkormányzatnak már 2002. óta van kidolgozott és pályázat útján igénybe vehető támogatási rendszere, melynek célja a település népesség megtartó képességének fokozása.

Ezt a meglévő rendszert szélesíti ki e program keretében, azzal, hogy az ingatlan építésen, vásárláson és felújításon túl megteremti annak a lehetőségét is, hogy lakás felújítás, vagy korszerűsítés esetén az igénybe vevők számára egyrészt 1 millió Ft értékig építőanyag vásárlására támogatást illetve kamatmentes hitelt biztosítson forintban..

Az építőanyag vásárlására fordítandó összeg 40-60 %-ának erejéig vissza nem térítendő támogatást a fennmaradó részre pedig öt év alatt visszafizetendő kamatmentes kölcsönt biztosít. A kölcsön visszafizetése öt év alatt forintban történik

Másrészt a munkadíjra ugyancsak 1 millió Ft erejéig, a munkadíj 20-60 % ának mértékéig támogatást, biztosít rigacban. A támogatás ránya attól függ hogy mekkora a segédmunka értéke. Minél magasabb a segédmunka értéke annál nagyobb a támogatás összege A rigacban nyújtott támogatást helyi segédmunkaerő foglalkoztatására kell fordítani.

A program ezen részében együttműködési megállapodás alapján az Autonómia Alapítvány is közreműködik. Az alapítvány közreműködésének célja, hogy felvilágosító munka keretében meggyőzze az embereket, hogy közösségek létrehozásával és egyéni hozzájárulásukkal mintegy előtakarékoskodva, teremtsenek közös alapot ingatlanok felújítására.

Azok az igénylők akik vállalják, hogy anyagi erejüket egyesítik, egyrészt részesülnek a fentebb leírt támogatásban, másrészt az általuk összegyűjtött pénzt az önkormányzat megduplázza, növelve ezzel is a felhasználható forrásokat.

5. Jövedelem kiegészítő tevékenység biztosítása:

Az Önkormányzatnál esetenként, de azért prognosztizálható rendszerességgel jelentkeznek olyan feladatok (erdőgondozás, közterület rendben tartása, mezőgazdasági munkák karbantartási szolgáltatások, turizmust segítő szolgáltatások, rendezvények előkészítése) melyek lehetővé teszik a helyben lakók számára az alkalmankénti munkavégzést. Az aljalmi munkára vállalkozók munkáját az Önkormányzat rigacban fizeti ki, melyen helyi termékeket vásárolhatnak, vagy helyi szolgáltatásokat vehetnek igénybe esetleg rigacban nyilvántartott hitelüket törleszthetik.

Természetesen a lakosság egymás közötti szolgáltatás és munkáltatás/egymás segítség vezet igazán a kereslet generálásához.

A program bonyolítói

1. A Falugazda Szociális Szövetkezet (a továbbiakban: Szövetkezet) :

A Szövetkezet elsősorban azért alakult, hogy Alsómocsolád Községben a szociálisan hátrányos helyzetben lévő emberek számára munkafeltételeket teremtsen és közösségi alapjából - különféle kulturális, oktatási, szociális és egészségügyi szükségletek kielégítésének elősegítésével - tagjai szociális helyzetének javítását segítse elő. A Szövetkezet létrehozásának további célja a helyi szintű közösségszervezés ösztönzése, a szociális kohézió erősítése.

Az Önkormányzat a szövetkezettel kötendő együttműködési megállapodásban határozza meg a Magunk Kenyerén helyi gazdaságfejlesztési program (a továbbiakban: program) főbb jellemzőit és működtetésének feltételeit.

Az Önkormányzat a tárgyévi költségvetésében, a program segítésére (részbeni finanszírozására) elkülönített összeget, a tárgyév első negyedévében egyösszegben átutalja a Szövetkezetnek.

A Szövetkezet, az átutalt összeget kizárólag a program finanszírozására fordíthatja. Az átutalt összeg felhasználásáról a tárgyévet követő év februárjának utolsó napjáig elszámol.

Az átutalt összeggel - a meghatározott elveknek megfelelően – önállóan gazdálkodik. Az átutalt összeget elsősorban az állattartáshoz és a növénytermesztéshez szükséges termelőeszközök (jóságok, takarmány, vetőmag) megvásárlására fordítja, de igény esetén egyéb szolgáltatás ellátásához szükséges termelőeszközt is vásárolhat.

A megvásárolt termelőeszközök ellenértékét rigacban is nyilvántartja. A Programban résztvevők számára a részükre biztosítandó termelőeszközök (állatok, táp, vetőmag, palánta, egyéb eszköz) erejéig hitelkeretet nyit, és az igényelt termelőeszközöket Programban résztvevőknek legfeljebb a hitelkeretük mértékének megfelelő értékig hitelben értékesíti. A programban résztvevőkkel hitelszerződést köt.

A Szövetkezet figyelemmel kíséri, hogy a programban részt vevők a jó gazda gondosságával gondozzák állataikat.

2. Alsómocsolád Község Önkormányzata:

Az Önkormányzat, mint a program elindítója egyrészt finanszírozza a programot, másrészt összefogja a program végrehajtásában együttműködő szereplőket, folyamatosan figyelemmel kíséri és ellenőrzi a program megvalósulását

A program első évének értékelését követően összegzi a tapasztalatokat levonja a következtetéseket, indokolt esetben elvégzi a szükséges korrekciókat.

Az Önkormányzat a fentieken túl a program eleméhez kapcsolódva, takarmányt biztosít ugyancsak helyi fizetőeszközért a programban résztvevőknek, a takarmányt meghitelezi. A szövetkezettől és az önkormányzattól igényelt hitel maximum 300.000 forint-ig (rigac) terjedhet. Az Önkormányzat bonyolítja a program 4. elemeként meghirdetendő Lakás felújítási és korszerűsítési programot, ezen felül maga is generál szolgáltatásokat, és alkalmi munkát biztosít a jelentkezőknek. A programban résztvevőkkel hitelszerződést köt.

További igen fontos tevékenysége az Önkormányzatnak, hogy a hivatalos fizetőeszköz (forint) kímélésére és helyettesítésére, a programot illetve a cserét (szolgáltatások, helyi termékek cseréje) segítendő, valamint a helyi szolgáltatások könnyebb igénybevételét lehetővé tevő helyi fizetőeszközt vezet be. Az Önkormányzat működteti a helyi fizetőeszközt Forgalmomba hozó, a forgalmazást szabályozó és a hiteleket nyilvántartó elszámoló központot.

3. További együttműködő partnerek, programot segítő szakemberek:

A programot az Önkormányzat széles társadalmi együttműködéssel kívánja megvalósítani. Együttműködő partnerei a Máltai Szeretetszolgálat, mely közösség-szervezés, és segítség terén jelentős tapasztalatokkal rendelkezik. Az Autonómia Alapítvány felvilágosító és szervező munkával kívánja segíteni a programot.

Az önkormányzat számít a helyi civil szervezetek közreműködésére is.

A program eredményességért dolgoznak majd mezőgazdasági tapasztalattal rendelkező szakemberek, állatorvos, valamint közösség-szervező, pénzügyi és jogi szakértők.

A Helyi fizetőeszköz (RIGAC) (mint a programot illetve a cserét segítő eszköz)

1. A helyi fizetőeszköz a Rigac:

Alsómocsolád sok történetet őriz Rigac Jancsiról.¹ A „Rigac” könnyen kiejthető szó, mindenki ismeri, helyi vonatkozású, ezért választottuk a helyi fizetőeszköz elnevezésének.

A helyi fizetőeszköz megjelenési formáját és címleteit és tervezett kibocsátási értékét az alábbi táblázat tartalmazza:

Pénzkiosztás:

Címletek	Szín	Hátsó grafika	Első Grafika	Darab-szám	Értéke Ft-ban	Méret
100	Szürke			5000	500.000	5,5x11

¹ Rigac Jancsi, Baranya vármegye híres betyárja volt az 1860-as években. Bandájának a Mocsolád környéki erdők, mocsarak nyújtottak menedéket

500	Zöld	Kép a faluról a kálváriáról fotózva	Faragott falu látkép	2000	1.000.000	8,5x11
1000	Kék	Interaktív Tárház	Vasút építés	1500	1.500.000	8,5x11
2000	Barna	Faluház	Törökvész	1000	2.000.000	8,5x11
5000	Vörös	Templom	Templom építés	500	2.500.000	8,5x11
					7.500.000	

2. Az Elszámoló Központ:

Az Önkormányzat a helyi fizetőeszköz őrzésére, forgalomba hozatalára, a hitelek nyilvántartására, a visszafizetések adminisztrálására, a forint rigacra, illetve a rigac forintra történő átváltására Elszámoló Központot működtet.

Az Elszámoló Központon kívül váltóhelyeket is kialakít, ahol csak forint rigacra, illetve a rigac forintra történő átváltása történik.

A forint rigacra váltása 1:1 arányban történik. A rigac forintra váltása esetén 20%-ék kezelési költséget számítunk fel. A RIGAC-ot elfogadó helyekkel (bolt, kocsmá Szövetkezet, Turisztika) szerződést kötünk és abban szabályozzuk a visszaváltást.

3. A rigac bevezetése:

Az Alsómocsoládi polgár többféle módon juthat a helyi fizetőeszközhöz:

- Valamennyi Alsómocsoládon bejelentett lakóhellyel rendelkező polgár „alanyi jogon” egyszeri alkalommal térítés mentesen kaphat a fizetőeszközből. A 14. életévüket be nem töltött polgárok fejenként 600 rigacot, a 14. évnél idősebb polgárok fejenként 1.600 rigacot vehetnek át az Elszámoló Központban,
- Végzett szolgáltatásaiért, valamint az Önkormányzat részére végzett alkalmi munkákért rigacban kapja meg díjat, illetve munkája ellenértékét.
- Hitelként kap rigacot, ha részt vesz a programok valamelyikében. Az 1. program elemében résztvevő maximum 300.000 rigacot, a 4. program elemében közreműködő az építési munkadíjnak megfelelő értékű maximum 1 millió rigacot kaphat, támogatásként illetve hitelként.
- Maximum 10.000 rigacot kaphat hitelként aki vállalja, hogy igény szerint az Önkormányzatnak, vagy bármely Alsómocsoládi polgárnak valamilyen szolgáltatást biztosít, vagy alkalmi munkát végez.
- Az Elszámoló Központban illetve a váltóhelyeken forintot rigacra vált.

Nem Alsómocsoládi lakóhellyel rendelkező polgár akkor juthat rigachoz, ha Elszámoló Központban illetve a váltóhelyeken forintot rigacra vált.

Az Önkormányzat pontosan ki fogja dolgozni, az egyes szolgáltatások ajánlott óradíjait. A helyi fizetőeszközzel kapcsolatos valamennyi tudnivalót rendszerezi és a Hírlevél különszámában közzéteszi.

A RIGAC bevezetésének időpontja : 2013. május 1